

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Francisci Toleti S. R. E. Cardinalis Summa Casuum
Conscientiæ, Sive De Instructione Sacerdotum Lib. VII**

**Toledo, Francisco de
Coloniæ Agrippinæ**

62. De Procuratore.

urn:nbn:de:hbz:466:1-40916

exigi taxationes has, secundum pretia vilissima, quia sunt antiquissima, quando res minimo pretio emebantur, & tunc ipsa officia minus multo valebant; modo autem multum valent: & quis iuste possit notarius excedere illa taxata pretia, tamē vnū obstat, nimirum iuramentum, quod singulis annis, aut in principio officij facit, putā, obseruandi illam taxationem, ob id peccat transgrediendo. Vnde sanctissimē facerent Principes, si pretium conueniens, habita temporum, & regionum ratione imponerent, aut tale iuramentum, quo multi illaqueantur, auferrent penitus.

De Procuratore.

CAPVT LXII.

VLtima persona ex his, quæ in iudicio superius propositæ sunt, est Procurator. In quo multa etiam exigenda sunt.

Primum est scientia: debet enim quæ ad officium suū spectant, scire: vnde, si ignorantia litem clientis perdat, restituere tenetur, nec excusationem habet.

Secundum est, diligentia: debet enim necessarios terminos petere in iudicio, appellare, cum appellandum est, probare, quod probandum est, respondere, cum respondendum est, & in alijs necessarijs non deesse, cum que aliquid permittit ex negligentia culpabili, restituere damnum tenetur, quod, ob id, cliens incurrit, & multo magis si ex malitia facit.

Tertium est, veritas: debet enim dicere quod verum est, & non falsa, aut incerta. Et in hoc grauius isti peccant, quod nomine suorum clientū respondent in iudicio affirmatiuē, quæ potius ignorant: similiter negatiuē, & hoc iurando super animas suorum clientum: & his non contenti, cum vident imminere periculum suæ causæ, si cliens aliquid confiteatur, quod falsum est, & iuridicē inquisitum est, persuadent illi, vt neget fortiter, dicendo irrisiuē, præstare esse martyrem, quā conflorem. Vnde peccant multum tales procuratores, inducentes ad periuriam, & mendacia in iudicio damnificantes alios, qui causam habent litem.

Quartum est iustitia, vt non nisi iustam causam defendant. Et in hoc, idem dicendum est, quod superius diximus de aduocato, quantum ad causam.

Iustitia etiam exigitur, vt pretium iustum tantum sui laboris exigant. In quo etiam abusus est, plus enim iusto exigunt; immò solent isti à clientibus petere pretia pro se, & pro aduocato, & pro notario, & sibi omnia usurpant, & aliquando parum quid illis reddunt. In quo peccant, obligati reddere illis suorum laborum pretia, quæ acceperunt: nam isti procuratores sunt ita exercitati aliqui, vt ipsi velint facere instrumenta, quæ ad notarios pertinent, & defensiones, quæ aduocatorum sunt, & rogant notarios, & aduocatos, vt subscribant, ac si sua essent, & modicum soluunt pro subscriptione, istis hoc acceptantibus, quia melius est, modicum lucrari, quam nihil, & quia procuratores alià non deferrent negotia ad ipsos. Et hoc peccatum etiam est; immò aliquando isti errant in facto, quia nesciunt aliquando facere vt oportet, & damnificant alios: vnde consequenter ad restitutionem tenentur.

Iustitia etiam exigitur, vt lites, quas primò acceperunt patrocinio defendendas, prius absoluant: solent enim istiusmodi patrocinia suscipere, & vnum, aut alterum prolequi, alijs dilatis, vt maius ab ipsis exigant pretium; cum tamen non possint suscipere, nisi quæ commodè, & absque clientum detrimento, ob moram, possint defendere: & susceptorum primum locum obtinent, quæ prius tempore suscepta sunt, nisi aliquid notabile detrimentum aliquis ob moram incurrat, altero eam non incurrente: cumque etiam prius incurrit, non debet suscipere secundum patrocinium, nisi secundo adnotato, se non statim posse in ipsius negotio patrocinari.

Iustitia etiam exigitur, ne terminos impertinentes petant, qui ad causæ non faciunt iustitiam, sed solum ad puram dilationem, vt cogant oppositos clientes desistere à causa illa, vel pactum faciant iniustum, vel saltem vt eis nocent.

Iustitia etiam exigitur, ne, post causæ victoriam, vltra pretia suorum laborum petant auctoria, vulgò dicta, manciandò enim licitè possunt ista accipere, nec illi dant, nisi coacti, quæuis dicant, se libenter, & gratis dare: & quamuis Nauar. c. 2. nu. 30. dicat posse accipi, tamen dicit debere esse modica. Mihi tamen melius videtur, nulla posse accipi: & quòd clientes dent inuiti, signum est, cum lite peracta, frequenter dicant hos procuratores esse rapaces, & (vt inuidia verbo absit) latrones: quæuis autem tales non sint, tamen tali verbo isti suum animum produnt, se non nisi ob necessitatem suas illi dare pecunias, etiam quas iustè soluunt.

Quid